

СИЛАБУС КУРСУ

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Спеціальність 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Освітньо-професійна програма:

«Енергетичний аудит»

Кількість кредитів ECTS – 5

Рік навчання – 1, семестр – 2

Мова викладання – українська

Керівник курсу:

д.е.н., професор Петро ПУЦЕНТЕЙЛО

Кафедра бізнес-аналітики та інноваційного інжинірингу

E-mail: p.putsenteilo@gmail.com; +38 0352 47-50-50*12-221

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна „Нормативно-правове забезпечення в енергетичній галузі” спрямована на формування у майбутніх спеціалістів системи знань про сутність, значення, функціонування та регулювання енергетичної галузі в Україні. Мета курсу: ознайомлення студентів з основними законодавчими актами, що визначають правові, економічні та організаційні засади діяльності в електроенергетиці, енергозбереженні, на об’єктах сфери теплопостачання, застосування альтернативних джерел енергії, виробництва (видобутку) і використання альтернативних видів палива.

СТРУКТУРА КУРСУ

Години (лек./прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
4 / 4	1. Поняття, предмет, метод та система права	Ідентифікувати термінологію права. Розкрити взаємозв’язок енергетичного права з іншими галузями права. Мати чітке уявлення про систему енергетичного права. Ознайомитися із функціями енергетичного права.	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання
4 / 4	2. Джерела енергетичного права	Знати закони України, що регулюють правовідносини в енергетиці. Мати чітке уявлення про закони України загального характеру, підзаконні акти (Укази, розпорядження Президента України), постанови КМУ, розпорядження КМУ, накази Міністерств, постанови Національних комісій, міжнародні договори.	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання
4 / 4	3. Правове регулювання господарських відносин в електроенергетичній сфері	Ідентифікувати поняття та загальну характеристику господарських відносин в електроенергетичній сфері. Знати правове регулювання відносин на ринку електро- та теплопостачання. Визначати правовий режим договорів електропостачання. Знати види «зелених» тарифів та сучасні проблеми розвитку «зеленої» енергетики. Знати відповідальність за порушення законодавства	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання

		при здійсненні господарської діяльності в електроенергетичній сфері.	
6 / 4	4. Аналіз регуляторних актів енергетичного ринку	Знати регуляторні акти сфери енергоефективності та енергозбереження в сегменті енергетичного бізнесу. Ідентифікувати технічні документи, що застосовуються в сфері енергоефективності та енергозбереження. Знати основних видавців регуляторних актів для сфери енергоефективності та енергозбереження. Аналізувати законодавче поле діяльності Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України. Розуміти технічний регламент: зміст, основні положення та призначення. Знати національні стандарти України: зміст, призначення, застосування.	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання
6 / 6	5. Правові основи енергетичного менеджменту	Знати систему енергетичного менеджменту в організації. Вміти шукати та аналізувати стандарти у сфері енергетичного менеджменту. Вміти використовувати інтеграцію енергоменеджменту з іншими системами менеджменту.	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання
6 / 6	6. Правові основи енергетичного аудиту	Знати загальні положення про енергетичний аудит. Вміти здійснювати підготовку до проведення енергетичного аудиту. Аналізувати організаційні аспекти проведення енергетичного аудиту.	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання
4 / 4	7. Правові основи енергетичного сервісу	Знати загальні положення про енергетичний сервіс. Аналізувати законодавчу основу проведення енергетичного сервісу. Вміти визначати організаційні аспекти проведення енергетичного сервісу.	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання
4 / 4	8. Правові основи розроблення та реалізації енергоефективних проєктів	Визначати загальні положення про енергоефективний проєкт. Знати правові та економічні аспекти прийняття співвласниками багатоквартирних будинків рішень щодо розробки та впровадження енергоефективних проєктів. Вміти розробляти презентацію обґрунтування доцільності впровадження енергоефективних заходів. Знати алгоритм розробки проєктної документації.	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання
4 / 4	9. Договірні відносини в енергетичній сфері	Знати загальні положення про договір. Вміти скласти договір про надання послуг. Розуміти специфіку енергосервісних договорів. Знати мінімальні складові (вимоги), що можуть бути передбачені в енергосервісних договорах. Аналізувати умови, що забезпечують досягнення економічного ефекту від впровадження енергосервісного договору. Вміти здійснювати розрахунок ціни енергосервісного договору.	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання
4 / 4	10. Міжнародні стандарти та директиви Європейського союзу	Знати міжнародні стандарти енергетичної сфери. Аналізувати умови європейських стандартів та директиви енергетичної сфери. Знати особливості імплементації енергетичного законодавства ЄС. Розуміти директиви щодо енергетичних характеристик	Тести, питання для обговорення, ситуаційні завдання

		будівель та директиви з енергетичної ефективності. Знати міжнародні стандарти з енергетичного аудиту та енергетичного менеджменту.	
--	--	--	--

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Грудницька С.М. Правовий статус ДП «Вугілля України» у контексті гармонізації законодавства України з правом ЄС в рамках угоди про асоціацію. Правові горизонти. 2018. Вип. 13 (26). С. 33–36.
2. Деревянко Б. В. Господарське право: особлива частина (правове регулювання господарських відносин в окремих галузях економіки) : навчальний посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 314 с.
3. Досвід країн Євросоюзу з підвищення енергоефективності, енергоаудиту та енергоменеджменту з енергоощадності в економіці країн. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://ua.energy/wpcontent/uploads/2018/01/Pidvyshhennya-energoefektyvnosti-v-YES.pdf>
4. ДСТУ ISO 50001:2014 «Системи енергетичного менеджменту. Вимоги та настанови щодо використання» (є ідентичним перекладом ISO 50001:2011, IDT).
5. ДСТУ ISO 50002:2016 «Енергетичні аудити. Вимоги та керівництво по застосуванню» (є ідентичним перекладом ISO 50002:2014, IDT).
6. ДСТУ ISO 50003:2016 «Системи енергетичного менеджменту. Вимоги до органів, які проводять аудит і сертифікацію систем енергетичного менеджменту» (є ідентичним перекладом ISO 50003:2014, IDT).
7. ДСТУ ISO 50004:2016 «Системи енергетичного менеджменту. Настанова щодо впровадження, супровід та поліпшення системи енергетичного менеджменту» (є ідентичним перекладом ISO 50004:2014, IDT).
8. ДСТУ ISO 50006:2016 «Системи енергетичного менеджменту. Вимірювання рівня досягну-тої/досяжної енергоефективності з використанням базових рівнів енергоспоживання та показників енергоефективності. Загальні положення та настанова» (є ідентичним перекладом ISO 50006:2014, IDT).
9. ДСТУ ISO 50015:2016 «Системи енергетичного менеджменту. Вимірювання та верифіка-ція рівня досягнутої / досяжної енергоефективності організацій. Загальні принципи та настанова» (є ідентичним перекладом ISO 50015:2014, IDT).
10. Енергетична безпека України: методологія системного аналізу та стратегічного планування : аналіт. доп. / [Суходоля О. М., Харазішвілі Ю. М., Бобро Д. Г., Сменковський А. Ю., Рябцев Г. Л., Завгородня С. П.] ; за заг. ред. О. М. Суходолі. Київ : НІСД, 2020. 178 с.
11. Енергетична дипломатія України: аналіз статус-кво та практичні рекомендації. Київ: ГО «Діксі Груп», 2021. 54 с.
12. Європейське право: Право Європейського союзу : підручник / за заг. ред. В.І. Муравйова. Київ: Ін Юре, 2016. 400 с.
13. Ільчук М., Ремінська О., Шаповаленко В., Киричок О. Енергосервісні контракти. Можливості та перспективи в Україні. Київ, 2015. 116 с.
14. Кацюба К.В., Дорошенко Р.В., Шанталій К.С. Проблемні аспекти створення об'єднання співвласників багатоквартирних будинків. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 7. С102-105.
15. Кострюков С.В. Навчально-методичне забезпечення дисципліни «Енергетичне право» Дніпро: НГУ, 2015. 213 с.
16. Молодиченко В.В. Енергетичне право України. Навчально-методичний посібник. Мелітополь, 2014. 336 с.
17. «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». Закон України № 877-V від 5 квітня 2007.
18. «Про ринок електричної енергії». Закон України № 2019-VIII від 13 квітня 2017.
19. «Про тепlopостачання». Закон України № 2633-IV від 2 червня 2005.
20. Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» : розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 серп. 2017 р. № 605-р. Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/605-2017-%D1%80>
21. Руденко Л.Д., Грудницька С.М. Щодо питання правового статусу державного підприємства «Енергоринок». Міжгалузеві зв'язки цивільного, господарського та трудового права : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (в авторській редакції), (м. Кривий Ріг, 28 вересня 2017 року) : у 2-х ч. Кривий Ріг : ДЮІ МВС України, 2017. Ч. 1. С. 205–208.
22. Сінчук І.О. Нормативно-правова база енергетики. Навчальний посібник. Кривий Ріг, 2017. 150 с.
23. Управління енергією в місті/громаді. Практичний інструментарій: від збору даних до оцінки і моніторингу змін на території / Під ред. А. Гінкула. Київ: Видавництво «Новий Друк», 2019. 374 с.
24. Урядова програма «теплих» кредитів / Держенергоефективності : офіційний сайт. – Режим доступу : <http://saee.gov.ua/uk/consumers/derzh-pidtrymkaenergozabespechenya>
25. Усенко Н., Чернявський А. Практичний посібник з енергетичного аудиту промислових підприємств. Київ, 2020. 280 с.
26. Хренова-Шимкіна Р. М. Створення незалежної системи сертифікації експертів із енергетичної ефективності будівель: Інвестиції : практика та досвід, 2019. № 7. 134-139 с.

27. Чернявський А., Іншеков Є. Керівництво з впровадження системи енергетичного менеджменту відповідно до вимог міжнародного стандарту ISO 50001:2018. Київ, 2021. 138 с.
28. Шинкарук Н., Шульга Є. Нормативно-правові засади забезпечення енергетичної безпеки Європейського Союзу. Нове українське право. 2022. Вип. 3. С. 123-127.
29. Directive 96/92/EC of the European Parliament and of the Council of 19 December 1996 concerning common rules for the internal market in electricity. Official Journal L 027, 30/01/1997 P. 0020 0029.
30. Directive 98/30/EC of the European Parliament and of the Council of 22 June 1998 concerning common rules for the internal market in natural gas.
31. European Parliament and the Council. (2003). Directive 2003/55/EC of the European Parliament and of the Council of 26 June 2003 Concerning Common Rules for the Internal Market in Natural Gas and Repealing Directive 98/30/EC.
32. Kulovesi, K., & Muñoz, M. (2011). Environmental integration and multi-faceted international dimensions of EU law: Unpacking the EU's 2009 climate and energy package. Common Market Law Review, 48(3).
33. Official Journal L 204, 21/07/1998. P. 0001–0012.
34. Treaty establishing the European Coal and Steel Community, ECSC Treaty. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:xy0022>.
35. Union, E. (2009). Directive 2009/72/ec of the european parliament and of the council of 13 july 2009 concerning common rules for the internal market in electricity and repealing directive 2003/54/ec. 211, 55–93.
36. Шульга Є. Особливості правового забезпечення енергетичної безпеки в Європейському Союзі. Науково-практичний журнал «Право. Людина. Довкілля». № 10(4). С. 167–173.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВІДВІДУВАННЯ:

Політика щодо дедалайнів і перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції інституту (факультету) за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонене.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн форматі за погодженням із керівником курсу з використанням платформ Zoom і Moodle.

Оцінювання:

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Нормативно-правове забезпечення в енергетичній галузі» визначається як середньозважена величина складових залікового кредиту.

Структура залікового кредиту для студентів (екзамен) %:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3 (КПЗ і Тренінг)	Заліковий модуль 4 (Екзамен)	Разом
20	20	20	40	100
1. Усне опитування, тести, доповіді, реферати: 7 тем по 5 балів – мах 35 балів. 2. Письмова робота – мах 65 балів.	1. Усне опитування, тести, доповіді, реферати: 3 теми по 10 балів – мах 30 балів. 2. Письмова робота – мах 70 балів.	1. Підготовка КПЗ – мах 40 балів; 2. Захист КПЗ – мах 40 балів; 3. Участь у тренінгах – мах 20 балів.	1. Тестові завдання (10 тестів по 2 бали) – мах 20 балів. 2. Теоретичне питання (1) – мах 30 балів. 3. Практичні завдання (2) – мах 50 балів.	

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ:

ECTS	Бали	За шкалою
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом